

STATUS OG EFFEKTIVURDERING PÅ REGERINGENS POLITIKINITIATIVER: IVÆRKSÆTTERI

1. Indledning

Regeringen og Innovationsrådet har det fælles mål, at Danmark skal være en af de mest innovative og konkurrencedygtige økonomier i verden i 2015. En afgørende forudsætning for at det ambitiøse mål kan realiseres er, at de danske rammer for innovation bringes på niveau med rammerne i de bedste lande.

I april 2006 fremlagde regeringen - på baggrund af drøftelserne i Globaliseringsrådet - "Fremgang, fornyelse og tryghed – Strategi for Danmark i den globale økonomi" (Regeringen 2006). Strategien præsenterer regeringens bud på, hvordan Danmark kan håndtere de udfordringer og muligheder globaliseringen medfører, og hvordan den fremtidige velstand kan sikres. Strategien indeholder 350 forslag¹. Siden hen har regeringen præsenteret yderligere initiativer, der sigter mod at forbedre de danske rammer for innovation.

Innovationsrådet vil løbende følge udviklingen i de danske vilkår for innovation og vurdere om regeringen og Innovationsrådets målsætning realiseres. Indeværende notat er et led i dette arbejde. Notatet gør en foreløbig status på udmøntningen og implementeringen af de regeringsinitiativer, der retter sig mod innovationsdriveren *iværksætteri*. Samtidig indeholder notatet en vurdering af initiativernes effekt på rammebetingelserne for *iværksætteri*.

Innovationsrådet har besluttet at anvende InnovationMonitor - et målesystem udviklet af FORA - til løbende at følge med i om de danske rammebetingelser for innovation forbedres tilstrækkeligt til at regeringen og Innovationsrådets målsætning realiseres. InnovationMonitor gør det muligt at følge udviklingen i de danske rammebetingelser og præstationer på fire såkaldte innovationsdrivere (menneskelige ressourcer, videnopbygning og -spredning, IKT og *iværksætteri*). Notatet tager derfor udgangspunkt i InnovationMonitor².

Notatet vil indledningsvis præsentere den overordnede model for måling af rammebetingelserne for *iværksætteri* (afsnit 1.2). Dernæst præsenteres de initiativer, som regeringen har taget for at forbedre rammerne for *iværksætteri* og det belyses hvor langt man er nået i udmøntningen og implementeringen af initiativerne.

---

¹ I det følgende vil strategien blive omtalt som "regeringens globaliseringsstrategi".

² Der er udarbejdet lignende notater for innovationsdriverne menneskelige ressourcer og *iværksætteri*.

For hvert af regeringens forslag, der er trådt i kraft, er det vurderet, hvilken eller hvilke af InnovationMonitors indikatorer, som vil blive påvirket af initiativet og hvor meget indikatoren vil ændres, når den fulde effekt er slået igennem. Det er naturligvis en noget usikker vurdering, hvorfor der ikke skal drages skarpe konklusioner. Men for hver enkelt indikator er det forsøgt at skønne, om det eller de pågældende forslag er tilstrækkeligt til at bringe den danske rammebetingelse på niveau med de bedste lande, eller hvor meget der i givet fald mangler, før den er på niveau.

Notatet viser, at regeringen har stillet 36 forslag til initiativer, der sigter mod at forbedre rammebetingelserne for iværksætterier. Heraf kan de 21 siges at være implementeret, mens der for 9 af de endnu ikke implementerede initiativer er igangsat en proces for implementeringen. 6 initiativer er blevet droppet som følge af, at de ikke har kunnet opnå tilslutning i forbindelse med regeringens forhandlinger med folketingets partier.

De gennemførte initiativer vurderes at føre til en forbedring af rammebetingelser for iværksætterier på fem ud af otte områder.

- Administrative forhold.
- Incitament: Konkurslov og indkomstskat.
- Opstartskapital.
- Offentlig rådgivning.
- Iværksætterkultur.

Effekten af de implementerede initiativer vurderes samlet set at føre til en lille forbedring i den danske position på rammebetingelserne for iværksætterier, jf. tabel 2.0. Danmark forbliver dog i midterfeltet og har stadig et stykke op til eliten.

2. Status på udmøntning og implementering af regeringsinitiativer rettet mod rammebetingelserne for iværksætteri.

Samlet har regering foreslået **36** initiativer, der sigter mod at forbedre rammebetingelserne for iværksætteri. Heraf kan de **21** siges at være implementeret (jf. tabel 2.0).

Tabel 2.0 Oversigt over initiativer for iværksætteri, samlet antal og antal implementerede initiativer.

	Forslag - samlet	Forslag - implementeret	Danmarks placering 2007	Danmarks position i forhold til Top-4 (før)	Danmarks position i forhold til Top-4 (efter)
Administrative forhold	4	2	1		
Incitament: Konkurslov og indkomstskat	4	1	18		
Formue- og selskabsskat	2	1	12		
Opstartskapital	6	5	6		
Exit	0	0	17		
Offentlig rådgivning	8	6	7		
Uddannelse	12	6	14		
Kultur	0	0	14		
Samlet	36	31	11		

Note: Kolonnen "Danmarks position i forhold til Top-4 (efter)" angiver hvordan Danmark placerer sig i forhold til de bedste lande på iværksætterområdet efter at værdierne på de bagvedliggende indikatorer er opskrevet med den effekt, som regeringens globaliseringsinitiativer kan forventes at have. Pilene angiver om Danmarks

værdi på rammerne forbedres og værdierne i parentes angiver hvilken forbedring i Danmarks indekssværdi på rammerne, som initiativerne må forventes at medføre.

For mange af de resterende 15 initiativer, som endnu ikke er implementeret er der igangsat en proces for implementering. Endelig er der 6 initiativer, der er blevet droppet som følge af, at de ikke har kunnet opnå tilslutning i forbindelse med regeringens forhandlinger med folketingets partier.

Initiativer betragtes som implementeret i de tilfælde hvor der er truffet en formel beslutning i Folketinget om forslaget og ikrafttrædelsen. Det kræves ikke, at ikrafttrædelsestidspunktet er passeret. Hvis forslaget kan gennemføres administrativt, skal der på tilsvarende måde være udstedt en bekendtgørelse eller lignende eksekvering. Kræver forslaget finansiering, skal denne også være på plads, før initiativet anses for gennemført³.

Langt de fleste af de initiativer, der retter sig mod iværksætterier fremgår af regeringens globaliseringsstrategi. Enkelte initiativer er dog af nyere dato⁴. De bevilgede midler til gennemførelsen af initiativerne stammer primært fra regeringens aftale med Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om udmøntningen af globaliseringspuljen. Globaliseringspuljen består samlet af 39 mia. kr. fordelt på årene 2007-2012⁵.

---

³ Alle de bevilgede midler behøves ikke nødvendigvis være tildelt "slutbrugerne". For de fleste initiativer gælder det, at midlerne bevilges over en flerårig periode.

⁴ Blandt andet fremgår der en række initiativer af "InnovationDanmark 2007-2010" - Rådet for Teknologi og Innovations handlingsplan for mere innovation og effektiv videnspredning.

⁵ "Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen – opfølgning på velfærdsaftalen – opfølgning på aftale om fremtidig indvandring"

2.1 ADMINISTRATIVE FORHOLD

Tabel 2.1. Oversigt over foreslåede og implementerede initiativer, administrative forhold.

Politikområde	Forslag	Indhold	Status	
Administrative forhold	Lettere registrering af nye selskaber	En person, der opretter et selskab, skal kunne nøjes med at registrere sig ét sted, hvorefter det offentlige selv sørger for, at oplysningerne fordeles mellem de relevante myndigheder.	Lovforslag L145 er vedtaget april 2006.	Implementeret
	Digital startpakke til alle nye virksomheder	En pakke med bl.a. digital signatur og informationsmateriale om, hvordan man anvender IT til at mindske de administrative byrder.	Initiativet har ikke opnået finansiering via globaliseringspuljen. Der arbejdes pt. ikke videre med initiativet.	-
	Færre byrder for virksomheder gennem digital sagsbehandling	Der skal indføres digital sagsbehandling på de 25 offentlige serviceydelser, der bruges af flest mindre virksomheder, herunder alle registreringer, byggesager mv. Løsningerne skal genbruge relevante data på tværs af myndigheder, så virksomhederne indberetter én gang ét sted.	Initiativet har ikke opnået finansiering via globaliseringspuljen. Der arbejdes derfor ikke direkte videre med initiativet.	-
	Nemmere skatteafregning for virksomhederne	Alle virksomheder skal have én skattekonto til al skatte- og afgiftsafregning. Betaling skal ske efter et saldoprincip, således at der automatisk sker modregning af virksomhedernes tilgodehavende i virksomhedernes skat. Endelig skal virksomhederne have online-adgang.	Reglerne om "én skattekonto" blev vedtaget ved lov nr. 513 af 7. juni 2006. Initiativet forventes at træde i kraft primo 2009.	Implementeret

Kilde: "Status på gennemførelse af globaliseringsstrategien – Møde i Globaliseringsrådet 13. juni: Kap. 12", Sekretariatet for regeringens globaliseringsudvalg.

2.2 INCITAMENTER: KONKURSLOV OG INDKOMSTSKAT

Tabel 2.2. Oversigt over foreslåede og implementerede initiativer, incitamenter (konkurslov og selskabsskat).

Politik-område	Forslag	Indhold	Status	
Incitamenter – konkurslov og indkomstskat	Lavere skat på arbejdsindkomst	Gradvis sænkning af skatten på arbejdsindkomst.	Regeringen har meldt ud, at forudsat at det økonomiske råderum er tilvejebragt, vil skatten på arbejdsindkomst blive sænket.	
	Bedre adgang til aktie-aflønnings af nøglemedarbejdere	Ordningen skal gøre det muligt for en iværksætter at aflønne en nøglemedarbejder med aktier inden for selskabets tre første år uden skattemæssige konsekvenser.	Initiativet er opgivet.	
	Hurtigere behandling af konkursboer (bedre genstartsmuligheder)	Der sker en markant afkortning af fristerne for at anmelde krav i konkursboet og for at anlægge retssag om krav, som afvises af kurator. Disse frister nedsættes fra 3 måneder til 4 uger.	Initiativet er gennemført. Lovforslag nr. L 130 om ændring af konkursloven er vedtaget af Folketinget og træder i kraft den 1. juli 2007.	Implementeret
	Etablering af "early warning system" for virksomheder med midlertidige problemer	Early Warning ordningen skal sikre, at kriseramte virksomheder får kompetent rådgivning hurtigst muligt. Ordningen skal baseres på netværk af frivillige rådgivere, og væksthuse skal være sekretariater for disse.	EBST ligger pt. i forhandling med væksthuse om den konkrete organisering af ordningen. Det forventes, at sekretariater og netværk er opstartede i mindst tre regioner i 2007. Der er afsat midler til initiativet i forbindelse med aftalen om udmøntning af globaliseringspuljen.	Implementeret

Kilde: "Status på gennemførelse af globaliseringsstrategien – Møde i Globaliseringsrådet 13. juni: Kap. 12", Sekretariatet for regeringens globaliseringsudvalg.

2.3 OPSTARTSKAPITAL (VENTUREKAPITAL):

Tabel 2.3. Oversigt over foreslåede og implementerede initiativer, opstartskapital.

Politik-område	Forslag	Indhold	Status	
Opstartskapital – venturekapital, lån og lånegarantier	Ny kapitalstærk venturefond med samlet kapitalgrundlag på 3-4 mia. kr.	Sunstone Capital A/S, som er etableret i et samarbejde mellem Vækstfonden og seks private finansielle investorer.	Er etableret. Ved første closing i maj var den samlede kapitalforpligtelse til fonden ca. 2,9 mia. kr., hvoraf Vækstfonden har forpligtet ca. 2,3 mia. kr..	Implementeret
	Ny iværksætterfond	Etablering af fælles managementselskab Inventure Capital A/S, der via Økonomi- og Erhvervsministeriet, vækstfonden og private investorer vil rejse penge til den nye iværksætterfond. Målet er at flere projekter fra innovationsmiljøerne kan blive til vækstvirksomheder.	Der er afsat 75 mio. kr. for perioden 2007-2009. I øjeblikket arbejder managementteamet i Inventure Capital med at rejse privat kapital, udarbejde investeringsstrategi og fastlægge rammer for investeringer mv. forud for en formel etablering af den nye fond ultimo 2007.	Implementeret
	Bedre mulighed for finansiering af vurderinger af nye forretningsidéer ("proof of concept")	Vækstfonden skal supplere innovationsmiljøernes finansiering af idéudvikling, test af marked og sparring fra erfarne erhvervsfolk. Ordningen består dels af et sparringsforløb, hvor udvalgte iværksættere og mindre virksomheder med vækstambitioner kan få afprøvet deres forretningsidé og -strategi. Dels vil vækstfonden, tilbyde finansiering til en del af de iværksættere og mindre virksomheder, som gennemfører sparringsforløbet.	Der er afsat samlet 240 mio. kr. i perioden 2007-2012. EU-udbud gennemføres medio 2007. Der er adgang til proof of business for nye og mindre virksomheder via væksthuse ultimo 2007. Kontraktunderskrivelse med en ekstern tjenesteyder forventes at ske inden udgangen af juni 2007.	Implementeret
	Matching-fond skal tilskynde "business angels" til at investere i nye selskaber	Vækstfonden har igangsat et initiativ "Partnerkapital", hvor fonden investerer sammen med "business angels" på markedskonforme vilkår.	Matching-fonden "Partnerkapital" blev lanceret tidligt i 2007, og på nuværende tidspunkt er den første investering foretaget.	Implementeret

	Styrkelse af Vækstfondens risikovillige lån til udvikling af nye virksomheder	Baggrunden er, at markedet tilsyneladende mangler et udbud af risikovillig kapital til at finansiere vækst i ejerledede virksomheder.	Ikke prioriteret i forbindelse med udmøntningen af globaliseringspuljen.	-
	Udbredelse af kom-i-gang-lån til nye virksomheder	Lånene kombinerer finansiering med et tilbud om rådgivning.	Ordningen har eksisteret siden 2005. Fem pengeinstitutter, her i blandt to landsdækkende, er med i ordningen.	Implementeret

Kilde: "Status på gennemførelse af globaliseringsstrategien – Møde i Globaliseringsrådet 13. juni: Kap. 12", Sekretariatet for regeringens globaliseringsudvalg.

2.4 EXIT

Der er ingen initiativer, der retter sig mod rammebetingelsen *exit*.

2.5 FORMUE- OG SELSKABSSKAT

Tabel 2.5. Oversigt over foreslåede og implementerede initiativer, formue- og selskabsskat.

Politikområde	Forslag	Indhold	Status	
Formue- og selskabsskat	Skattelempe på 100.000 kr. i 3 år til vækstiværksættere	En nystiftet virksomhed kan få nedslag i skatten i de første 3 år, hvor den pågældende virksomhed har en positiv skattepligtig indkomst. Muligheden gives også til iværksættere, der har udvist høj historisk vækst.	Forslaget er ikke prioriteret i forbindelse med forhandlingerne om velfærdsaftalen og aftalen om udmøntning af globaliseringspuljen. Regeringen har 2006 besluttet ikke at gå videre med initiativet.	-
	Oprettelse af nye iværksætterkonto med bedre fradragmuligheder (fuldt fradrag i topskatten ved indskud på konto)	Den ny iværksætterkonto indebærer, at der indføres fuldt fradrag i topskatten for indskud på kontoen. Iværksætterkontoen skal supplere den eksisterende etableringskontoordning.	Der kunne umiddelbart ikke opnås enighed med forligspartnere om dette forslag. I stedet forbedres den eksisterende etableringskontoordning ved at gennemføre gunstige regler ved anvendelsen af etableringskontomidlerne. Det sker ved at forøge afskrivnings- og fradragmulighederne ved køb af aktiver mv. i forbindelse med etableringen af virksomheden. Der er afsat 10 mio. kr. i 2007 og 20 mio. kr. årligt derefter.	Implementeret

2.6 OFFENTLIG RÅDGIVNING

Tabel 2.6. Oversigt over foreslåede og implementerede initiativer, offentlig rådgivning.

Politik-område	Forslag	Indhold	Status	
Offentlig rådgivning	Etablering af iværksætterhuse (væksthuse) med samlet kvalificeret rådgivningstilbud for vækstiværksættere	Etablering af fem regionale væksthuse, der skal sikre kvalitet i rådgivningen af mindre virksomheder og iværksættere med vækstambitioner.	Væksthusene er etableret og har erstattet erhvervsservicecentre i foråret 2007. Medarbejdere er overført, direktørerne er ansat og bestyrelserne etableret. Der er i forbindelse med aftale om udmøntning af globaliseringspuljen afsat 342 mio. kr. for perioden 2007-2012.	Implementeret
	Udviklingsforløb for iværksættere med et betydeligt internationalt vækstpotentiale	Forløbet skal fokusere på iværksætterens industri- og markedsforståelse, forretningskompetence og eksekveringskompetence. Ved fokuseret og systematisk at opbygge iværksætternes kompetencer, tilføre dem konkrete redskaber og understøtte deres adgang til internationale markeder er det målet at accelerere iværksætternes udvikling, så de opnår hurtigere og større vækst. Det er hensigten, at ca. ti iværksættere/virksomheder, skal gennemføre det første forløb.	Udbud med prækvalifikation igangsat. Primo september inviteres prækvalificerede til at afgive tilbud. Kontraktunderskrivelse med projektoperatør forventet medio november 2007. Initiativ finansieres af pulje til væksthuse (se ovenstående forslag).	-
	Udvidelse af GoGlobal-samarbejdet til fremstød i nye vækstlande	Fire organisationer (DE, Danida, IFU og EKF) yder med staten i ryggen hjælp til dansk erhvervsliv med globalisering. Især hjælpes danske virksomheders projekter i udlandet, så disse bliver rentable for Danmark.	I de første fem måneder af 2007 er der afholdt seks arrangementer inden for virksomhedskonferencer, netværksmøder, roadshows og kurser. Der er iværksat en betydelig styrkelse og markedsføring af GoGlobal.	Implementeret
	Ændret prioritering af bevillinger til innovationsmiljøer – større krav til kompetencer og samarbejde.	Bevillingerne til innovationsmiljøer skal prioriteres til dem, der har kompetencen til at opnå de bedste resultater.	1. revidering af bevillingsmodel 3. kvartal er gennemført 2006. Analyse af internationale best-practice eksempler afsluttes 1. kvartal 2007. 2. revidering af bevillingsmodel vil ske 3. kvartal 2007 og prækvalifikation 4. kvartal i 2007. Udbud af innovationsmiljøer gennemføres i 2008.	-

	<p>Automatisk information om offentlige tilbud til nye virksomheder (ved registrering)</p>	<p>Iværksættere der registrerer sig i det centrale virksomhedsregister, skal automatisk tilsendes en e-mail med information og tilbud om vejledning (bl.a. om væksthuse).</p>	<p>I juni 2007 forventes de første e-mails med information og tilbud udsendt.</p>	<p>Implementeret</p>
	<p>Udarbejdelse af introduktionspakke, der giver iværksættere adgang til rådgivning om patentsystemet</p>	<p>Som en del af de specialiserede tilbud i væksthuse skal nye og mindre virksomheder med vækstambitioner have adgang til en kvalificeret introduktion til mulighederne for at beskytte deres idéer gennem et patent, varemærke, design eller brugsmode (IP).</p>	<p>Aftale med rådgiverbranchen om levering af rådgivningsydelsen er indgået medio 2007. Kurser for medarbejderne i de 5 væksthuse afholdes i september 2007. Intropakken i sin helhed lanceres fra væksthuse i oktober 2007..</p>	<p>Implementeret</p>
	<p>"Gazelle growth"-program for videnintensive SMV'ere med et globalt potentiale</p>	<p>Igennem målrettede internationale rådgivnings-, uddannelses- og netværksaktiviteter skal programmet sikre, at SMV'erne udnytter deres innovations og vækstpotentiale på det globale marked. Programmet går ud på at finde omkring 40-50 virksomheder. Forløbet indeholder udarbejdelse af markedsanalyse, intensiv coaching fra ledende internationale eksperter på markedsstrategi, møde med relevante kunder, afprøvning af produkter og markedsstrategier, m.v.</p>	<p>I februar 2007 indgik Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling kontrakt med konsortiet bestående af Symbion, Seed Capital/ DTU Innovation, Vækstfonden, Århus Forskerpark, Inventure Capital, Teknologisk Institut og 1. Corporate Technology. Konsortiet har siden da arbejdet på detailplanlægningen af programmet samt på at identificere relevante virksomheder, som kan deltage i programmet. Første runde blev skudt i gang den 29. juni 2007 og i alt deltager syv virksomheder.</p>	<p>Implementeret</p>

Kilde: "Status på gennemførelse af globaliseringsstrategien – Møde i Globaliseringsrådet 13. juni: Kap. 12", Sekretariatet for regeringens globaliseringsudvalg.

2.7 UDDANNELSE I IVÆRKSÆTTERI

Tabel 2.7. Oversigt over foreslåede og implementerede initiativer, iværksætter-uddannelse.

Politik-område	Forslag	Indhold	Status	
Iværksætter-uddannelse	Udvikling af elevernes iværksætterkompetencer på erhvervsskolerne	Det skal præciseres, at uddannelsesinstitutionerne skal bidrage til at udvikle elevernes iværksætterkompetencer.	Gennemført med lov nr. 558 af 06/06/2007 (Lov om ændring af Lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. og Lov om produktionsskoler).	Implementeret
	Alle studerende ved de videregående uddannelser skal have mulighed for at tage kurser i iværksætteri	Alle studerende på de videregående uddannelser skal have mulighed for at tage kurser i iværksætteri.	Lovforslag om professionsrettede videregående uddannelser forventes fremsat i 2007/2008. Fra efteråret 2007 udbydes diplomuddannelse i innovation målrettet undervisere på videregående uddannelser. Fra 2008 forventes udbud af fag og kurser i iværksætteri.	-
	Iværksættersommerskole	Etablering af en årlig iværksættersommerskole for unge iværksættertaler.	Første fælles nordiske sommerskole gennemføres i Sverige i 2007. Fra 2008 gennemføres rent danske sommerskoler, der også har til formål at kvalificere udvælgelsen af danske deltagere i den nordiske sommerskole. Der er afsat 6 mio. kr. for 2007-08	Implementeret
	Entrepreneurskab i pædagogikum for erhvervsskolelærere	Studieordningen for pædagogikum skal ændres, så det bliver et krav til erhvervsskolelærerne, at innovation og iværksætteri integreres i undervisningen.	Analyse af lærerkompetencebehov er foretaget og afsluttet i samarbejde med interessenterne på området. Arbejdet med revision af bekendtgørelse om pædagogikum igangsat og forventes afsluttet i 2007.	-
	Stærkere regional forankring af iværksætterakademiet	Iværksætterakademiet IDEA's arbejde med at etablere regionale netværk med lokale uddannelsesinstitutioner skal styrkes.	Implementering af initiativet medio 2007.	-

	Etablering af elitekursus i iværksætteri rettet mod erhvervsfolk, vækst-iværksættere	Forløbene skal være praktisk orienterede og fokusere på, hvordan man skaber en vækstvirksomhed. Nogle af de essentielle elementer i forløbene er bl.a. tilknytning af en coach og introduktion til internationale markeder.	Udbud gennemført og udvikler af kurset vælges i september 2007. Som del af konceptudviklingen starter 10 virksomheder på kurset i 2008. Konceptudvikling afsluttet januar 2009. Implementering af konceptet i 2009.	Implementeret
	Udvikling og etablering af strategisk forskningsprogram om iværksætteri og entrepreneurskab	Et nyt strategisk forskningsprogram under Strategiske Forskningsråd om iværksætteri og entrepreneurskab.	Initiativet blev ikke prioriteret i forbindelsen med udmøntningen af globaliseringspuljen.	-
	Undervisningsmetoder i folkeskolelæreruddannelsen, der fremmer idéskabelse og innovative kompetencer	De relevante indholdsbeskrivelser af fagene ændres, så de omfatter pædagogiske metoder og teknikker, der kan stimulere og udvikle folkeskoleelevernes innovative kompetencer.	Lovforslag (L 220) er vedtaget juni 2006. Ny bekendtgørelse udstedt februar 2007.	Implementeret
	Nye undervisningsmetoder og -materialer i folkeskolen og gymnasierne	Undervisningsministeriet vil i samarbejde med bl.a. iværksætterakademiet IDEA og Selvstændighedsfonden understøtte udvikling og udbredelse af pædagogiske metoder og undervisningsmateriale, som fremmer elevernes innovative kompetencer.	Frist til ansøgning til udbudspuljen var 18. august 2006. Nye koncepter udbredes fra og med januar 2007.	Implementeret
	Efteruddannelsestilbud til lærere i folkeskolen og gymnasierne	Vil understøtte udvikling af nye efteruddannelsestilbud om, hvordan undervisningen kan fremme idéudvikling.	Diplomuddannelse og korte efteruddannelses-forløb udbydes fra 2007.	-

	Etablering af netværk for undervisere i idéudvikling og iværksætterier	Undervisningsministeriet vil etablere en række regionale faglige netværk for lærere i folkeskolen og de gymnasiale uddannelser, der arbejder med undervisning i idéudvikling og iværksætterier.	Ultimo 2006 er der indgået kontrakt med Selvstændighedsfonden - Young Enterprise - om etablering af netværk af skoler. Netværket etableres i løbet af 2007 med 10 deltagende skoler og er planlagt til 25 skoler i 2008.	Implementeret
	Styrkelse af Selvstændighedsfonden	At styrke arbejdet i Selvstændighedsfonden - Young Enterprise med at igangsætte og medfinansiere konkrete projekter inden for hele uddannelses-systemet. At styrke det private engagement i Selvstændighedsfonden markant.	Kontrakt for skoleåret 2006/2007 er indgået mellem EBST og Selvstændighedsfonden marts 2007. Kontrakten udstikker rammerne for styrkelsen af fonden, samt danner grundlag for kontrakten for 2007/08, som indgås i juni 2007. Fundraising arrangement planlagt og kontakt til potentielle investorer påbegyndes i oktober 2007.	-

Kilde: "Status på gennemførelse af globaliseringsstrategien – Møde i Globaliseringsrådet 13. juni: Kap. 12", Sekretariatet for regeringens globaliseringsudvalg.

2.8 KULTUR

Mange af de initiativer, der retter sig mod andre rammebetingelser kan også tænkes at påvirke den danske iværksætterkultur. Det gælder især for initiativerne rettet mod uddannelsessystemet. Initiativerne er imidlertid inkluderet under andre rammebetingelser.

3. Hvilken effekt har regeringens initiativer på de danske rammebetingelser for iværksætteri?

I det følgende vurderes den forventede effekt af de af regeringens initiativer, der ovenfor er vurderet som implementeret. Udgangspunktet for effektiviteten er de indikatorer, som anvendes til at måle rammebetingelserne for iværksætteri i InnovationMonitor⁶. Spørgsmålet er, om regeringens initiativer kan forventes at ændre den danske værdi på de anvendte indikatorer.

De gennemførte initiativer vurderes at føre til en forbedring af rammebetingelser for iværksætteri på fem ud af otte områder:

- Administrative forhold.
- Incitamerter: Konkurslov og indkomstskat.
- Opstartskapital.
- Offentlig rådgivning.
- Iværksætterkultur.

Effekten af de implementerede initiativer vurderes samlet set at føre til en lille forbedring i den danske position på rammebetingelserne for iværksætteri, jf. tabel 3.0. Danmark forbliver dog i midterfeltet og har stadig et stykke op til eliten.

---

⁶ Bemærk, at effekten kun vurderes på indikatorer, som er med i den rensede model, der anvendes i InnovationMonitor 2007.

Tablet 3.0. Oversigt over initiativerne for iværksætteri; samlet antal og antal implementerede initiativer.

	Forslag - samlet	Forslag - implementeret	Danmarks placering 2007	Danmarks position i forhold til Top-4 (før)	Danmarks position i forhold til Top-4 (efter)
Administrative forhold	4	2	1		
Incitament: Konkurslov og indkomstskat	4	1	18		
Formue- og selskabsskat	2	1	12		
Opstartskapital	6	5	6		
Exit	0	0	17		
Offentlig rådgivning	8	6	7		
Uddannelse	12	6	14		
Kultur	0	0	14		
Samlet	36	31	11		

Note: Kolonnen "Danmarks position i forhold til Top-4 (efter)" angiver hvordan Danmark placerer sig i forhold til de bedste lande på iværksætterområdet efter at værdierne på de bagvedliggende indikatorer er opskrevet med den effekt, som regeringens globaliseringsinitiativer kan forventes at have. Pilene angiver om Danmarks værdi på rammerne forbedres og værdierne i parentes angiver hvilken forbedring i Danmarks indekseværdi på rammerne, som initiativerne må forventes at medføre.

3.1 ADMINISTRATIVE FORHOLD.

På rammebetingelsen administrative forhold er Danmark blandt de bedste lande. Regeringens initiativer på området vurderes at konsolidere Danmarks position i toppen yderligere. De gennemførte initiativer vurderes at føre til en forbedring på 3 ud af 12 af de bagvedliggende indikatorer, jf. tabel 3.1. På en af disse indikatorer – gennemsigtighed af regler og procedurer – må forbedringerne forventes at bringe Danmark op fra en placering i bundgruppen til en placering i midterregionen.

Tabel 3.1. Effekt af regeringens initiativer; administrative forhold

Administrative forhold			
Indikatorer:	DK's værdi (før) ¹	DK's værdi (efter) ²	Eliten (laveste værdi)
Konkurrencebarrierer (OECD-indeks) ³	1,7	1,7	0,6
Offentligt ejerskab (OECD-indeks) ³	1,7	1,7	1,7
Offentlig involvering i virksomhedsdrift (OECD-indeks) ³	0,8	0,8	1,2
Antal procedurer ved opstart af virksomhed (World Bank) ³	3	1	5
Antal dage det tager at starte en virksomhed (World Bank) ³	5	4-5	13
Omkostninger ved opstart af virksomhed som pct. af BNI per capita (World Bank) ³	0	0	2,5
Gennemsigtighed af regler og administrative procedurer (OECD) ³	2,1	1,5-2,1	1,2
Antal procedurer i gennemtvindingen af kontrakter (World Bank) ³	9	9	26
Fleksibilitet i afskedigelsen af medarbejdere (World Bank) ³	0	0	17
Fleksibilitet i ansættelsen af medarbejdere (World Bank) ³	10	10	10
Antal administrative procedurer ved ansættelse af den første ansatte (EC) ³	4	4	2
Antal procedurer ved ansættelse af yderligere ansatte (EC) ³	1	1	1

Note: ¹ "Før" dækker over seneste opgørelse. Årstallet kan variere alt efter hvor hyppigt de enkelte indikatorer opdateres.

² "Efter" dækker over Danmarks estimerede værdi når initiativerne er endeligt implementeret.

³ Jo lavere værdi jo bedre.

Kommentarer til ovenstående effektvurdering:

- **Antal procedurer ved opstart af virksomhed:** Antal procedurer ved opstart af virksomhed må forventes at blive påvirket positivt af initiativet "lettere registrering af nye selskaber". En person, der opretter et selskab, skal kunne nøjes med at registrere sig ét sted, hvorefter det offentlige selv sørger for, at oplysningerne fordeles mellem de relevante myndigheder.
- **Antal dage det tager at starte en virksomhed:** Antal dage det tager at starte en virksomhed kan også forventes at blive påvirket positivt af det samme initiativ.
- **Gennemsigtighed af regler og administrative procedurer:** Gennemsigtighed af regler og administrative procedurer kan forventes at blive påvirket positivt af initiativet "nemmere skatteafregning for virksomheder". Alle virksomheder skal have én skattekonto til al skatte- og afgiftsafregning. Betaling skal ske efter et saldoprincip, således at der automatisk sker modregning af virksomhedernes tilgodehavende i virksomhedernes skat. Endelig skal virksomhederne have online-adgang.

3.2 INCITAMENTER (KONKURSLOV OG INDKOMSTSKAT)

På rammebetingelsen incitament er Danmark blandt i bundgruppen, jf. tabel 3.0. Regeringens initiativer på området vurderes at konsolidere Danmarks position i toppen yderligere. De gennemførte initiativer vurderes at føre til en forbedring på 2 ud af 6 bagvedliggende indikatorer, jf. tabel 3.2. På en af disse indikatorer – tid det tager at lukke en virksomhed – må forbedringerne forventes at bringe Danmark op fra en placering i bundgruppen til en placering i midterregionen.

Tabel 3.2 Effekt af regeringens initiativer; incitament – konkurslov & indkomstskat.

Incitament: Konkurslov og indkomstskat			
Indikatorer:	DK's værdi (før) ¹	DK's værdi (efter) ²	Eliten (laveste værdi)
Beskatning af profit – højeste marginalrate (OECD) ³	43	43	15,5
Beskatning af kapitalgevinster på aktier – lang sigt (OECD) ³	0	0	0
Højeste marginale indkomstskat (+ sociale bidrag) (OECD) ³	63	63	33
Gennemsnitlig indkomstskat (+ sociale bidrag) (OECD) ³	49,5	49,5	25
Faktiske omkostninger ved at lukke en virksomhed (i pct. af besiddelser) (World Bank) ³	4	3,5-4,0	4
Tid det tager at lukke en virksomhed (antal år) (World Bank) ³	3,0	2,5-3,0	1,5

Note: ¹ "Før" dækker over seneste opgørelse. Årstallet kan variere alt efter hvor hyppigt de enkelte indikatorer opdateres.
² "Efter" dækker over Danmarks estimerede værdi når initiativerne er endeligt implementeret.
³ Jo lavere værdi jo bedre.

Kommentarer til ovenstående effektvurdering:

- **Faktiske omkostninger ved at lukke en virksomhed:** Faktiske omkostninger ved at lukke en virksomhed (i pct. af besiddelser) må forventes at mindskes en smule som følge af initiativet "hurtigere behandling af konkursboer". Initiativet indebærer en afkortelse af fristerne for at anmelde krav i konkursboet og for at anlægge retssag om krav, som afvises af kurator. Disse frister nedsættes fra 3 måneder til 4 uger.
- **Tid det tager at lukke en virksomhed:** Dette initiativ kan ligeledes forventes at reducere tiden det tager at lukke en virksomhed.

3.3 OPSTARTSKAPITAL

På rammebetingelsen opstartskapital er Danmark samlet set placeret i midtergruppen, jf. tabel 3.0. Regeringen har gennemført fem initiativer på området, og disse initiativer vurderes at forbedre de danske rammer, uden at det dog bringer os på niveau med de bedste lande. De gennemførte initiativer vurderes kun at føre til en forbedring på en ud af de fire bagvedliggende indikatorer, nemlig de samlede venturekapitalinvesteringer i ekspansionsfaserne, jf. tabel 3.3. På dette område vurderes Danmark at gå fra en placering i bundgruppen til en placering i midtergruppen.

Tabel 3.3 Effekt af regeringens initiativer; opstartskapital.

Indikatorer:	DK's værdi (før) ¹	DK's værdi (efter) ²	Eliten (laveste værdi)
Privat kredit – graden af kredit ydet af banker (pct. af BNP) (IMF)	1,59	1,59	1,35
Rentemarginalen – forskel på ind- og udlånsrenten (IMF) ³	4,7	4,7	1,87
"Early stage" venture kapital (samlede investeringer i promille af BNP) (Eurostat)	7,3	7,3	7,3
"Expansion stage" venture kapital (samlede investeringer i promille af BNP) (Eurostat)	5,7	5,7-8,2	11,2

Note: ¹ "Før" dækker over seneste opgørelse. Årstallet kan variere alt efter hvor hyppigt de enkelte indikatorer opdateres.
² "Efter" dækker over Danmarks estimerede værdi når initiativerne er endeligt implementeret.
³ Jo lavere værdi jo bedre.

Kommentarer til ovenstående effektvurdering:

- **"Expansion stage" venture kapital:** Etableringen af Sunstone Capital A/S med et samlet kapitalgrundlag på 3-4 mia. kr. kan forventes at påvirke størrelsen af det danske marked for opfølgingskapital ("expansion capital") positivt. Det er dog svært at give et klart bud på hvor meget initiativet vil påvirke den samlede mængde af investeringer. Hvis det antages, at det danske marked for ekspansionskapital øges med den samlede størrelse af Sunstone Capital A/S, dvs. 4 mia. kr., svarer det til, at de samlede investeringer i promille af BNP vil øges til maksimalt 8,2 promille. En sådan stigning synes dog urealistisk – penge skal investeres over flere år, m.v..
- Der er taget yderligere initiativer. Bl.a. er der etableret en "proof of business"-pulje på ca. 40 mio. kr. om året og en ny iværksætterfond på 75 mio. kr.. Men disse initiativer synes ikke at kunne rokke ved størrelsen af venturemarkedet.

3.4 FORMUE- OG SELSKABSSKAT.

På rammebetingelsen formue- og selskabsskat er Danmark samlet set placeret i den bedste gruppe, jf. tabel 3.0. Regeringen har foreslået to initiativer (jf. tabel 2.5), nemlig et skattefradrag for vækstiværksættere og oprettelse af en etableringskonto med mulighed for fradrag i topskatten ved indskud. Førstnævnte initiativ er droppet igen, mens sidstnævnte implementeres i en ændret form. Etableringskontoordning vurderes dog ikke at påvirke nogen af indikatorerne i nævneværdig omfang.

Tabel 3.4 Effekt af regeringens initiativer; formue- og selskabsskat.

Formue- og selskabsskat			
Indikatorer:	DK's værdi (før) ¹	DK's værdi (efter) ²	Eliten (laveste værdi)
Provenu fra formueskatter	0	0	0
Skatterate for SMV'er (selskabsskat) (OECD)	28	28	15
Provenu fra beskatning af selskaber (pct. af BNP) (OECD) ³	3,21	3,21	2,67

Note: ¹ "Før" dækker over seneste opgørelse. Årstallet kan variere alt efter hvor hyppigt de enkelte indikatorer opdateres.

² "Efter" dækker over Danmarks estimerede værdi når initiativerne er endeligt implementeret.

³ Jo lavere værdi jo bedre.

3.5 OFFENTLIG RÅDGIVNING

På rammebetingelsen administrative forhold er Danmark placeret i midtergruppen. Regeringens initiativer på området vurderes at konsolidere Danmarks position i midten, men således, at vi nu er tæt på de bedste lande på rammebetingelsen.

Tabel 3.5. Effekt af regeringens initiativer; offentlig rådgivning.

Offentlig rådgivning			
Indikatorer:	DK's værdi (før) ¹	DK's værdi (efter) ²	Eliten (laveste værdi)
Offentlige programmer (GEM)	2,9	2,9-3,2	3,23

Note: ¹ "Før" dækker over seneste opgørelse. Årstallet kan variere alt efter hvor hyppigt de enkelte indikatorer opdateres.

² "Efter" dækker over Danmarks estimerede værdi når initiativerne er endeligt implementeret.

Kommentarer til ovenstående effektvurdering:

- **Offentlige programmer:** Regeringen har foreslået syv initiativer, der retter sig mod rammebetingelsen offentlig rådgivning, hvoraf de fem kan siges at være implementeret. De mest centrale heraf er væksthuse (iværksætterhusene) og "gazelle growth"-programmet.

Væksthuse: Der er samlet afsat ca. 570 mio. kr. (2007-2010) til etablering af fem regionale væksthuse og til udvikling af aktiviteter til husene. De regionale væksthuse skal styrke rådgivningen af vækstorienterede iværksættere og virksomheder. Målet er at skabe ét samlet kvalificeret rådgivningstilbud, hvor iværksættere og virksomheder med vækstambitioner kan få adgang til alle former for relevant rådgivning. I regi af væksthuse er følgende aktiviteter ved at blive etableret:

- *Innovationsagenter:* RTI har besluttet at iværksætte en tre-årig forsøgsordning til godt 30 mio. kr. hvor der placeres regionale innovationsagenter i tre af væksthuse. Innovationsagenterne skal med udgangspunkt i den enkelte virksomheds videnbehov finde den eller de videninstitutioner (GTS, universiteter, regionale teknologicentre, etc.), som det vil være relevant at samarbejde med.
- *Rådgivning om globalisering:* Danmarks Eksportråd (DER) vil udstationere medarbejdere i husene og dermed give regional adgang til rådets programmer, herunder BornGlobal og BornCreative. DER vil også yde 25 timers gratis sparring og coaching om eksportforberedelse. Eksportkreditfonden vil uddanne medarbejdere i husene til at rådgive om deres produkter. EU's Business support Network vil give adgang til rådgivning om regler og muligheder i EU.

- *Rådgivning om finansiering*: Medarbejderne i husene skal uddannes, så de opnår et indgående kendskab til kapitalmarkedet og på den baggrund være i stand til at formidle adgang til en række eksterne aktører inden for finansiering. Vækstfonden vil etablere en "ambassadørordning" og et rejsehold vil stå til rådighed.
- *"Proof of business"*: Der etableres et forløb i væksthuse, hvor iværksættere kan få screenet forretningsidéer og modtage sparring om udvikling og finansiering. Vækstfonden varetager gennem udbud implementeringen af initiativet til i alt 40 mio. kr.
- *Rådgivning om design*: DDC vil uddanne medarbejdere i husene og etablere netværk mellem nystartede designvirksomheder rundt om centrene.
- *Rådgivning om miljøeffektiv teknologi*: Miljøstyrelsen (MST) opretter en "ambassadørordning" og et internt sekretariat, der skal bistå virksomheder med info og vejledning om miljøeffektiv teknologi.
- *IP-rådgivning*: PVS har udviklet en intro-pakke om beskyttelse af patent, varemærker, design, etc.
- *Early Warning*: Etableres i tilknytning til husene

I tilknytning til væksthuse er der ligeledes igangsat eller koblet en yderligere række initiativer, herunder ErhvervsSparring, Tilbud om privat rådgivning (NiN), elitekursus i markedsforståelse, et udviklings- og vækstforløb for vækstiværksættere (3 mio. kr.), et globaliseringsprogram (5 mio. kr.), m.v..

- *Effekt på indikator*: Der er i InnovationMonitor en indikator for offentlig rådgivning, som er en indikator hvor en række eksperter er blevet bedt om at vurdere de offentlige ordninger. Etableringen af væksthuse kan muligvis påvirke eksperternes vurdering og dermed Danmarks samlede værdi på indikatoren (jf. boks 1).

Boks 1:

Udsagn, som GEM-eksperter bedes forholde sig til (skala fra 1 til 5), og som samlet udgør indekset for offentlig rådgivning:

- The range of government assistance for new and growing firms can be obtained through contact with a single agency.
- Government sponsored incubators provide effective support for new and growing firms.
- There is an adequate number of government programs for new or growing businesses.
- The people working for government agencies are competent and effective in supporting new and growing firms.
- Persons who need help can find the necessary support.

Kilde: GEM

Det skyldes for det første, at eksperterne bliver bedt om at vurdere, hvorvidt offentlig assistance til nye og voksende virksomheder kan opnås gennem kontakt med en organisation (agency). Det er et af de centrale mål med Væksthusene, at dette skal være tilfældet.

Er der et passende (adequate) antal programmer for nye og voksende virksomheder? Med væksthusene etableres der utvivlsomt flere tilbud, men om eksperterne vurderer, at det er en passende mængde, er svært at afgøre. I forhold til før globaliseringsreformen er der under alle omstændigheder kommet flere vækstprogrammer.

Er de ansatte i væksthusene blevet mere kompetente og effektive i vejledningen og rådgivningen af nye og voksende virksomheder? Nej, de har godt nok været på nogle få kompetenceudviklingskurser, men det er de samme vejledere som sad i de gamle erhvervsservicecentre.

Vil iværksættere have nemmere ved at finde den nødvendige støtte? Ja, sandsynligvis vil de have nemmere ved at finde de rette offentlige programmer. Der eksisterer dog stadig problemer i den private iværksætterinfrastruktur.

Samlet kan væksthusene forventes at påvirke Danmarks værdi på indikatoren positivt.

"Gazelle growth"-programmet kan ligeledes tænkes at påvirke Danmarks værdi på indikatoren positivt. Det er dog relativt få virksomheder, som kommer gennem programmet årligt, så der vil være behov for lignende initiativer (eller en udvidelse af GG), hvis det virkelig skal gøre en betydning for vækstiværksætterne.

Samlet kan etableringen af væksthusene og de bagvedliggende initiativer godt forventes at forbedre Danmarks værdi på indikatoren. Når indikatoren stadig gøres gul skyldes det, at der synes at være en udfordring i forhold til rådgivning for iværksættere med et stort globalt vækstpotentiale. Væksthusene rammer ikke dette segment og Gazelle Growth rammer - selvom det er et fint initiativ – kun en lille gruppe af vækstiværksætterne.

3.6 UDDANNELSE I IVÆRKSÆTTERI

Der er implementeret tre ud af de seks initiativer, som retter sig mod iværksætteruddannelse (jf. tabel 2.7). Heraf er det ene rettet mod ungdomsuddannelserne og de to mod de videregående uddannelser. Ingen af initiativerne har dog et omfang, som synes at kunne styrke omfanget af iværksætteraktiviteter i uddannelsessystemet markant og dermed påvirke Danmarks værdi på de bagvedliggende indikatorer.

Tabel 3.6. Effekt af regeringens initiativer; uddannelse i iværksætteri.

Uddannelse i iværksætteri			
Indikatorer:	DK's værdi (før) ¹	DK's værdi (efter) ²	Eliten (laveste værdi)
Iværksætterundervisning i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne (GEM)	2,20	2,20	2,5 (Canada)
Iværksætterundervisning på de videregående uddannelser (GEM)	2,30	2,30	2,8 (Finland m.fl.)

Note: ¹ "Før" dækker over seneste opgørelse. Årstallet kan variere alt efter hvor hyppigt de enkelte indikatorer opdateres.

² "Efter" dækker over Danmarks estimerede værdi når initiativerne er endeligt implementeret.

3.7 KULTUR

Mange af initiativerne, der retter sig mod at styrke iværksætteri i uddannelsessystemet kan også tænkes at have en betydning for den danske iværksætterkultur i almindelighed. Samtidig vurderes det, at en stærk iværksætterkultur gradvist vil udvikles, hvis de kritiske rammebetingelser bringes på plads. Tempoet kan øges ved en række events som prisuddelinger, case med rollemodeller, konferencer m.v. Det er vurderingen, at Danmark er kommet ganske godt med på dette område, og at Globaliseringsstrategien og de heri indeholdte initiativer vil føre til en styrkelse af den danske iværksætterkultur.

Tabel 3.7. Effekt af regeringens initiativer; kultur.

Iværksætterkultur			
Indikatorer:	DK's værdi (før) ¹	DK's værdi (efter) ²	Eliten (laveste værdi)
Risikovillighed ("cultural and social norms") (GEM)	2,40	3,00-3,50	4,3
Prestige ("entrepreneurial motivation") (GEM)	3,10	3,10-3,50	4,0

Note: ¹ "Før" dækker over seneste opgørelse. Årstallet kan variere alt efter hvor hyppigt de enkelte indikatorer opdateres.

² "Efter" dækker over Danmarks estimerede værdi når initiativerne er endeligt implementeret.

APPENDIKS 1.

Administrative forhold: Anvendte indikatorer

Barriers to competition - OECD-index 2003 - *Legal barriers indicator*: Measures whether national, state or provincial laws or other regulations restrict the number of competitors allowed to operate a business in some markets in 24 manufacturing and service sectors – two response categories (yes = 6 or no = 0) for each sector. Antitrust exemptions: Measures the scope of exemptions to competition law for public enterprises or government mandated behaviour - two response categories (yes = 6 or no = 0) for each question (Exhibit 1). Exhibit 1: Questions Covering Antitrust Exemptions Indicator: • Is there a rule or principle providing for exclusion or exemption from a liability under the general competition law for conduct that is required or authorized by government authority (in addition to exclusions that might apply to complete sectors)? • Publicly-controlled firms: Exclusion or exemption from competition law: Cartel & other horizontal? • Publicly-controlled firms: Exclusion or exemption from competition law: Vertical & abuse of dominance – monopolisation. • Publicly-controlled firms: Exclusion or exemption from competition law

Public ownership - OECD-index (2003) - Scope of Public Enterprise Sector: Based on responses of OECD Member countries to an ad hoc questionnaire (The OECD Regulatory Indicators Questionnaire). Measures whether national, state or provincial government controls at least one firm in 24 different sectors - two response categories (yes = 6 or no = 0) for each sector. Size of Public Enterprise Sector measures the overall size of the state-owned enterprises relative to the size of the economy. The indicator is an OECD estimate based on CEEB 1997 (source not available) and Gary & Larson 1997 (source not available). Index is scaled from 0 to 6 from smallest to largest size. Direct Control over Business Enterprises measures the existence of government special voting rights in privately-owned firms, constraints on the sale of state-owned equity stakes, and the extent to which legislative bodies control the strategic choices of public enterprises. - two response categories (yes = 6 or no = 0) for each question (exhibit 1).

Public involvement in business operation (OECD 2003) - Use of command and control regulation: indicates the extent to which government uses coercive (or incentive-based) regulation in general and in specific service sectors – two response categories (yes = 0 or no = 6) for each question (Exhibit 1). Price controls: reflects the extent of price controls in specific sectors. The indicator includes sector specific information – two response categories (yes/no) for each question (Exhibit 2).

Starting a business number of procedures (World Bank) - *The Number of procedures* indicator records all generic procedures that are officially required for an entrepreneur to start an industrial or commercial business. These include obtaining all necessary licenses and permits, and completing any required notifications, verifications or inscriptions with relevant authorities for a new company.

Starting a business number of days (World Bank - 2006) - This indicator measures the average time spent during each enterprise start-up procedure. Time is recorded in calendar days based on standard assumptions about time; the company and procedure (see description of number of procedures for starting a business indicator for at description of assumptions, etc.).

Starting a business cost (World Bank - 2006) - The indicator measures the official cost of each procedure in percentage of GNI per capita based on formal legislation and standard assumptions about business and procedure (see description of Number of procedures for starting a business indicator for at description of assumptions, etc.) The indicator measures only the politically influenced costs of starting a business.

Regulatory and administrative opacity (OECD - 2003) - The *regulatory and administrative opacity index* consists of two components: information on licenses and permits system, and communication and simplification of rules and procedures in at least some markets in 24 manufacturing and service sectors. Information on Licenses and permits systems reflects the use of 'one-stop shops' and 'silence is consent' rules for getting information on and issuing licenses and permits. This component is based on fact-based questions.

Enforcing contracts - number of procedures (world bank) - The indicator consists of three indicators (average): 1) Enforcing contracts number of procedures, 2) Enforcing contracts - time, 3) Enforcing contracts cost (% of debts).

Flexibility of hiring (World Bank) - The index measures whether laws or other regulations have implications for the difficulties of hiring a standard worker in a standard company (Exhibit 1). Based on fact-based (yes/no) questions but remodelled into a 0-100 index.

Flexibility of firing (World Bank) - The index measures whether laws or other regulations have implications for the difficulties of firing a standard worker in a standard company (Exhibit 1). Based on fact based (yes/no) questions but remodelled to 0-100 index.

Number of administrative procedures when recruiting first employee (European Commission) - The indicator measures all obligatory contacts that employers have to make with administrative offices in the recruitment process of the first employee.

Number of administrative procedures when recruiting additional employee (European Commission) - The indicator measures all obligatory contacts that employers have to make with administrative offices in the recruitment process.

Incitament: Anvendte indikatorer

Taxation of dividends – top marginal tax rate (OECD). The indicator measures the top marginal tax rate of dividend income.

Taxation of capital gains on shares – long term (OECD). The indicator measures the level of the tax rate when shares are issued and sold in the long term. The indicator consists of two lower level indicators: one tax rate for companies and one tax rate for individuals (both long term taxation).

Highest marginal income tax plus social contributions (OECD). The indicator measures the highest rate of taxation in percentage of the gross wage. The indicator is based on a standard case: single (without children) with high income.

Average income tax plus social contributions (OECD). The indicator measures the average rate of taxation in percentage of the gross wage. The indicator is based on a standard case: single (without children) with high income.

Actual cost to close a business (World Bank) - The indicator measures the actual cost to close a business. The cost is measured in percent of estate, based on a standard business closure.

Actual time to close a business (World Bank) - The indicator measures the time it takes to close a business. Time is recorded in calendar years. The indicator is based on a standard business closure – 3,0 - 1,5 (Korea)

Opstartskapital: Anvendte indikatorer

Private credit (pct. af GDP) (IMF). The indicator measures the ratio of credit towards the private sector from deposit-taking financial institutions relative to GDP.

Interest rate spread (IMF) - The indicator measures the lending rate minus deposit rate based on an average of annual rates for each country.

Venture capital (early stage) (Eurostat). The indicator measures the total early stage venture capital investment per year as a share of GDP.

Venture capital (expansion stage) (Eurostat). The indicator measures the total expansion stage venture capital investment per year as a share of GDP.

Formue- og selskabsskat: Anvendte indikatorer

Revenue fra net wealth tax (OECD). The indicator measures the revenue from net wealth tax in a 3-year moving average as a percentage of GDP. The moving average has been moved one year so that the value for 2003 is the average of the years 2001, 2002 and 2003

SME tax rates (OECD). The indicator measures the corporate SME tax rate.

Taxation of corporate income revenue (OECD). The indicator measures the revenue from corporate income tax as percentage of GDP on a three year moving average. The moving average has been moved one year so that the value for 2003 is the average of the years 2001, 2002 and 2003

Offentlige Rådgivning: Anvendte indikatorer

Government programs (GEM). The indicator measures entrepreneurial experts' perception of government programmes created at all levels of government (national, regional, municipal level) in order to assist new and growing firms. The indicator is based on five questions that the experts are asked to answer. The ranking of the questions go from 1 (strongly disagree) to 5 (strongly agree). The indicator is a simple average of the questions (exhibit 1).

- The range of government assistance for new and growing firms can be obtained through contact with a single agency.
- Government sponsored incubators provide effective support for new and growing firms.
- There is an adequate number of government programs for new or growing businesses.
- The people working for government agencies are competent and effective in supporting new and growing firms.
- Persons who need help can find the necessary support.

Uddannelse i iværksætter: Anvendte indikatorer

Entrepreneurship education at primary education (GEM). The indicator measures the perception of entrepreneurial experts of the quantity and quality of entrepreneurship education in primary and secondary levels of the educational system. The indicator is based on three questions that the experts are asked to answer. The ranking of the questions go from 1 (strongly disagree) to 5 (strongly agree). The indicator is a simple average of the questions.

- Teaching in primary and secondary education encourages creativity, self-sufficiency, and personal initiative.
- Teaching in primary and secondary education provides adequate instruction in market economic principles.
- Teaching in primary and secondary education provides adequate attention to entrepreneurship and new firm creation.

Entrepreneurship education at higher education (GEM). The indicator measures entrepreneurial experts' perception of the quantity and quality of entrepreneurship education at higher levels of the educational system. The indicator is based on three questions that the experts are asked to answer. The ranking of the questions go from 1 (strongly disagree) to 5 (strongly agree). The indicator is a simple average of the questions.

- Colleges and universities have enough courses and programs on entrepreneurship.
- The level of business and management education is truly world-class.
- The business and post-graduate educations prepare the students adequately to start their own business.

Kultur: Anvendte indikatorer

Cultural and social norms (GEM). The indicator measures entrepreneurial experts' perception of the cultural and social norms related to entrepreneurship. The indicator is based on five questions that the experts are asked to answer. The ranking of the questions go from 1 (strongly disagree) to 5 (strongly agree). The indicator is a simple average of the questions.

- The national culture is highly supportive of individual success achieved through own personal efforts.
- The national culture emphasizes self-sufficiency, autonomy, and personal initiative.
- The national culture encourages entrepreneurial risk-taking.
- The national culture encourages creativity and innovativeness.
- The national culture emphasizes the responsibility that the individual (rather than the collective) has in managing his or her own life.

Entrepreneurial motivation (GEM). The indicator measures entrepreneurial experts' perception of entrepreneurial motivation. The indicator is based on four questions that the experts are asked to answer. The ranking of the questions go from 1 (strongly disagree) to 5 (strongly agree). The indicator is a simple average of the questions.

- the creation of new ventures is considered an appropriate way to become rich.
- people consider becoming an entrepreneur as a desirable career choice.
- successful entrepreneurs have a high level of status and respect.

- is a lawful citizen who belongs to the same race and religion as the majority of the country's population;
- you will often see stories in the public media about successful entrepreneurs, etc.